

Az EU fellépése az éghajlatváltozás ellen

Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere

2009. évi kiadás

levegő

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

környezet

A „Europe Direct” szolgáltatása segít Önnek választ találni az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire
A szolgáltatás ingyenesen hívható telefonszáma (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00 800-as telefonszámokhoz, vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Jelentős mennyiségű további információt talál az Európai Unióról az Interneten. Az információk az Europaszerveren, a következő címen állnak rendelkezésre: <http://ec.europa.eu>
Katalogizáló adatokat a kiadvány végén talál.

Luxemburg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2009

ISBN 978-92-79-13404-3

doi 10.2779/81958

© Európai Közösségek, 2009

Sokszorosítása engedélyezett, amennyiben a forrás elismert.

Printed in Belgium

Újrahasznosított papírra nyomtatva, amely elnyerte az EU grafikai célra szánt papírnak járó ökocímkéjét
(<http://ec.europa.eu/ecolabel>)

Az EU fellépése az éghajlatváltozás ellen

Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere

Bevezetés	5. o.
Az EU ETS alapelvei	7. o.
Fázisokban történő megvalósítás	8. o.
Kibocsátási egységek	9. o.
Miért jó a kibocsátáskereskedelem a cégeknek és a környezetnek?	10. o.
Módosított rendszer 2013-tól	11. o.
Mire terjed ki az EU ETS?	13. o.
Nemzeti kiosztási tervek	15. o.
Kibocsátási egységek kiosztása 2013-tól	17. o.
A szabályozás betartásának biztosítása	19. o.
A kibocsátások nyomon követése, bejelentése és ellenőrzése	20. o.
Az ügyletekről készült nyilvántartások	21. o.
A kereskedelem a gyakorlatban	21. o.
A harmadik országok kibocsátási egységei iránti kereslet bővítése	23. o.
Összekapcsolódás egyéb kibocsátáskereskedelmi rendszerekkel	25. o.

Bevezetés

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését és a globális innováció ösztönzését célzó nyílt rendszer

Az Európai Unió az éllovasa azoknak az erőfeszítéseknek, amelyek az emberi tevékenységből származó, a világ éghajlatára veszélyes változásokkal fenyegető üvegházhatásúgáz-kibocsátások egész világon való csökkentésére irányulnak. Az Európai Unió által kidolgozott kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) a sarokköve annak az uniós stratégiának, amely saját üvegházhatásúgáz-kibocsátásainak költséghatékony csökkentését célozza.

A 2005 elején működésbe lépett EU ETS a világ első nemzetközi, vállalati szintű, korlátozások és kereskedelem egyidejű alkalmazásán alapuló rendszere, amelynek keretében a szén-dioxid (CO₂) és más üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó kvótákat határoznak meg. Ez a kötelező rendszer, amely a Kiotói Jegyzőkönyv keretében kidolgozott innovatív mechanizmusokra építkezik – nemzetközi kibocsátáskereskedelem, tiszta fejlesztési mechanizmus (CDM) és közös végrehajtás (JI) –, rövid idő alatt a nemzetközi szén-dioxid-piac bővítésének motorjává vált.

Az EU ETS minden kibocsátott tonna szén-dioxidhoz árat társít, így ösztönzi az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba való beruházást. Elérte, hogy a cégek igazgatósága kénytelen legyen foglalkozni a kibocsátások költségével, és ezáltal mozgósította az üzleti világ ötletességét és kreativitását az éghajlatváltozás elleni küzdelemben felhasználható innovatív, minél kevésbé költséges megoldások keresésére. A rendszerrel összefüggésben egy sor új szolgáltató ágazat is létrejött, mint például a szén-dioxid-kereskedelem, a szén-dioxid-pénzügy, a szén-dioxid-gazdálkodás, valamint a szén-dioxid-hitelesítés.

A várakozások szerint az EU ETS-nek köszönhetően kevesebb mint a GDP 0,1 %-át kell arra fordítani, hogy az Európai Unió el tudja érni a Kiotói Jegyzőkönyvben meghatározott kibocsátáscsökkentési célokat, ami jelentősen kevesebb az egyébként várható költségeknél. A rendszer emellett abban is kulcsszerepet fog játszani, hogy az EU teljesíteni tudja 2020-ra, illetve későbbre kitűzött nagyratörő kibocsátáscsökkentési céljait.

Amellett, hogy általa az EU ipara költséghatékony lehetőséget kap kibocsátásai csökkentésére, az EU ETS a fejlődő országokba és az átalakuló gazdaságokba is jelentős mennyiségű befektetést és tiszta technológiát irányít, ezáltal segítve a fenntartható fejlődés elérésére irányuló erőfeszítéseiket. A rendszer ugyanis lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy saját kibocsátásaik egy részének

kiváltására használják fel a CDM és a JI keretében végrehajtott kibocsátásmegtakarítási projektekből származó kibocsátási egységeket.

Az EU ETS több szempontból is fejlődött az utóbbi években:

- Földrajzi szempontból hatásköre az EU területével együtt növekedett, és immár 27 tagállamra terjed ki, továbbá 2008 eleje óta az EU egyes szomszédjai – Izland, Liechtenstein és Norvégia – is részt vesznek a rendszerben. A nemzetközi kibocsátáskereskedelmi piac további bővítése

érdekében az EU ETS kész hivatalos kapcsolatot létesíteni a világ más részein működő, vele összeegyeztethető, az üvegházhatású gázok korlátozását és kereskedelmét célzó kötelező rendszerekkel.

- Ami az ipari ágazatokat illeti, az EU ETS jelenleg mintegy 11 000 nagy energiafelhasználású áramfejlesztő létesítményre és gyárra terjed ki. 2012-től az európai repülőterekre érkező, illetve onnan induló légi járatok kibocsátásaira is ki fogják terjeszteni.
- Miután lezárult a három évig tartó kezdeti kísérleti fázis, amely a „csinálva tanulás” módszerét követte, a 2008–2012 közötti kereskedelmi időszakra szigorúbb kibocsátási korlátokat vezettek be, amelyek jelentősen hozzá fognak járulni ahhoz, hogy az EU tagállamai el tudják érni a Kiotói Jegyzőkönyvben rájuk nézve meghatározott célokat.
- 2013-ban kerül majd sor az EU ETS modernizálására, amelynek köszönhetően tevékenysége erősödni fog, kibővül és hatékonyabbá válik. Így a rendszer központi szerepet játszik majd abban, hogy az EU teljesíteni tudja a 2020-ra és későbbi időszekekre vonatkozó kibocsátáscsökkentési céljait, összhangban azokkal a vállalásokkal, amelyek mellett az EU el fogja kötelezni magát a jelenleg egyeztetések tárgyát képező új nemzetközi éghajlatvédelmi egyezményben.

A kibocsátáskereskedelem nem múló divat. Jól bevált mint olyan kulcsfontosságú eszköz, amelynek segítségével költséghatékonyan csökkenthetők az üvegházhatású gázok kibocsátásai, és amely ösztönzi az átállást a jövő alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságára. Ez a tájékoztató bemutatja az EU ETS működését és a 2013-ban bevezetendő legfontosabb változásokat.

Az EU ETS alapelvei

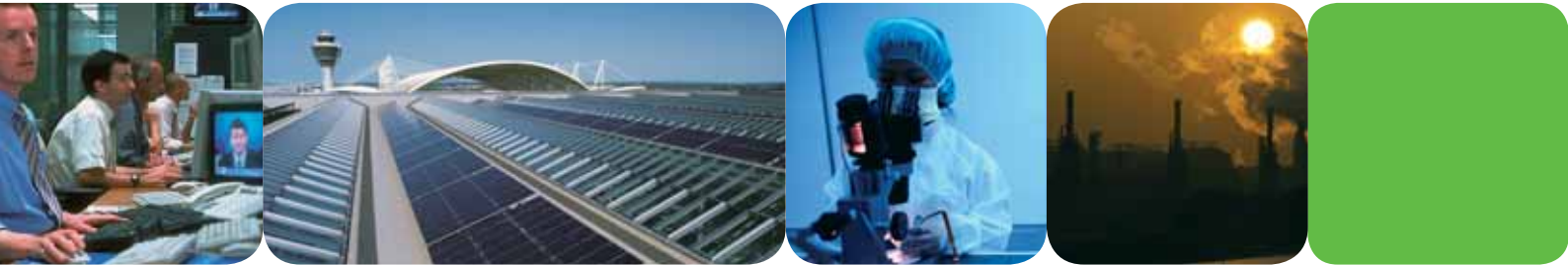
Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere (EU ETS) azon a felismerésen alapul, hogy a világ üvegházhatásúgáz-kibocsátásának jelentős arányú csökkentése, amely szükséges az éghajlatváltozás veszélyes mértékűvé válásának megelőzéséhez, a legköltséghatékonyabb módon úgy érhető el, ha a szén-dioxidhoz árat rendelünk.

Ez a rendszer – amelyet az Európai Bizottság által előterjesztett, az EU tagállamai és az Európai Parlament által elfogadott kötelező jogszabály¹ hozott létre – négy alapvető elven nyugszik.

- Korlátozáson és kereskedelmen alapuló rendszer
- A hatáskörébe tartozó ágazatokban működő cégek számára kötelező a részvétel
- Erős megfeleléségi keretrendszert tartalmaz
- A piac az egész EU-ra kiterjed, de emellett kihasználja a világ más részein elérhető kibocsátáscsökkentési lehetőségeket is. Elfogad ugyanis olyan kibocsátási egységeket, amelyek a Kiotói Jegyzőkönyvben meghatározott tiszta fejlesztési mechanizmus (CDM) és közös végrehajtás (JI) alá eső kibocsátásmegtakarítási projektekből származnak. Továbbá az EU ETS kész hivatalos kapcsolatot létesíteni olyan, a Kiotói Jegyzőkönyvet ratifikáló harmadik országokban működő kötelező rendszerekkel, amelyek összeegyeztethetők céljaival, és hasonlóképpen korlátozáson és kereskedelmen alapulnak.

¹ 2003/87/EK irányelv

Fázisokban történő megvalósítás

Az EU ETS végrehajtása egymástól elkülönülő fázisokban, úgynevezett „kereskedelmi időszakokban” történik.

- A 2005. január 1-jétől 2007. december 31-éig tartó **1. fázis** hároméves kísérleti fázis volt, amely a „csinálva tanulás” elvét követve készítette elő a lényeges 2. fázist. Sikeresen meghatározta a széndioxid árát, létrehozta a kibocsátási egységek szabad kereskedelmét szerte az EU-ban, valamint a nyomon követéshez, bejelentéshez és a rendszer hatáskörébe tartozó vállalkozások tényleges kibocsátásainak ellenőrzéséhez szükséges infrastruktúrát. Az ellenőrzött éves kibocsátási adatok összeállítása fontos információhiányt pótol, és stabil alapot teremtett ahhoz, hogy meg tudják határozni a 2. fázisban nemzeti szinten kiosztandó kibocsátási egységek maximális számát.
- A 2008. január 1-jétől 2012. december 31-éig tartó **2. fázis** egybeesik a Kiotói Jegyzőkönyv „első kötelezettségvállalási időszakával”, azaz azzal az öt éves időszakkal, amelyben az EU és tagállamai kötelesek megfelelni a Jegyzőkönyvben rájuk nézve meghatározott kibocsátási céloknak. A 2005–2007 közötti kísérleti fázisra annak biztosítása érdekében volt szükség, hogy az EU ETS hiánytalanul hozzá tudjon járulni e célok eléréséhez, azaz hatékonyan működjön a 2. fázis során. Az 1. fázisban bejelentett, ellenőrzött kibocsátási értékek alapján a Bizottság a 2. fázisban engedélyezett kibocsátási egységek mennyiségét 6,5 %-kal a 2005-ös szint alá csökkentette, ezáltal garantálva a kibocsátások tényleges csökkenését.
- A **3. fázis** nyolc évig fog tartani, 2013. január 1-jétől 2020. december 31-éig. Ez a hosszabb kereskedelmi időszak hozzá fog járulni a rendszer kiszámíthatóságának növeléséhez, ami szükséges a kibocsátáscsökkentésbe való hosszú távú beruházások ösztönzéséhez. Az EU ETS-t jelentős mértékben meg fogják erősíteni és ki fogják bővíteni 2013-tól, lehetővé téve, hogy központi szerepet tudjon játszani az EU 2020-as éghajlati és energiaügyi céljainak elérésében (lásd a 11. oldalt).

Kibocsátási egységek

Az EU ETS szívéét a közös kereskedelmi „valuta” alkotja: a kibocsátási egységek. Egy kibocsátási egység egy tonna CO₂ kibocsátására jogosítja fel tulajdonosát. A tagállamoknak jelenleg ki kell dolgozniuk minden kereskedelmi időszakra vonatkozóan a nemzeti kiosztási tervüket, amelyben lefektetik, hogy hány kibocsátási egységet kapnak évente az egyes létesítmények. A kiosztásról szóló döntéseket nyilvánosságra hozzák.

A kiosztott kibocsátási egységek összmenyiségére vonatkozó korlát hozza létre azt a hiányt, amelyre szükség van a kereskedelemhez.

Azok a cégek, amelyek a kibocsátásaikat alacsonyabb szinten tartják, mint amennyit a nekik kiosztott kibocsátási egységek megengednek, eladhatják fölös kibocsátási egységeiket az aktuális kínálat és kereslet által meghatározott áron. Azok, akiknek nehézséget okoz a kvótájuk betartása, több lehetőség közül választhatnak. Egyfelől lépéseket tehetnek kibocsátásaik csökkentése érdekében (például beruházhatnak hatékonyabb technológiákba vagy kisebb szén-dioxid-kibocsátású energiaforrást is használhatnak), másfelől vásárolhatnak további kibocsátási egységeket, illetve CDM/JI-egységeket a piacon, vagy esetleg a kettő kombinációja mellett is dönthetnek. Ez a rugalmasság biztosítja a kibocsátások lehető legköltséghatékonyabb csökkentését.

Eddig a kibocsátási egységek zömét díjmentesen osztották ki a létesítményeknek; az arány legalább 95 % volt a kezdeti fázisban és legalább 90 % a 2008–2012 közötti 2. fázisban. Bár csak az EU ETS hatáskörébe eső vállalkozások kapnak kibocsátási egységeket, mindenki más – magánszemélyek, intézmények, nem kormányzati szervezetek, azaz bárki – is szabadon vásárolhat és eladhat a piacon csakúgy, mint a gazdasági társaságok.

Miért jó a kibocsátáskereskedelem a cégeknek és a környezetnek?

Az A és a B vállalat egyaránt 100 000 tonna CO₂-ot bocsát ki évenként. Tegyük fel, hogy a kormányzat mindkettőnek 95 000 tonnára szóló kibocsátási egységet ad, és rájuk bízza, hogyan oldják meg az 5 000 egységnyi hiányuk kitöltését. Így választhatnak, hogy csökkentik kibocsátásukat 5 000 tonnával, vásárolnak 5 000 kibocsátási egységet a piacon, vagy egy köztes megoldást követnek. Mielőtt döntenének valamelyik lehetőség mellett, összehasonlítják az azokkal járó költségeket. Képzeliük el, hogy egy kibocsátási egység piaci ára az adott pillanatban 20 euró egy tonna CO₂-ért. Az A cég számítása szerint a kibocsátásai csökkentése tonnánként 10 eurójába kerülne, így e mellett dönt, ugyanis olcsóbb, mint a szükséges mennyiségű kibocsátási egység megvásárlása. Az A vállalat ráadásul elhatározza, hogy kihasználja a lehetőséget, és kibocsátásait nem csupán 5 000, hanem 10 000 tonnával csökkenti. A B cég viszont ettől eltérő helyzetben van. Neki a csökkentés tonnánként 30 eurójába kerülne, ami több a piaci árnál, ezért a kibocsátásai mérséklése helyett kibocsátási egységek vásárlását választja.

Az A cég 100 000 eurót fordít a kibocsátásai 10 000 tonnával való csökkentésére, tehát tonnánként 10 eurót költ rá, viszont 100 000 euróhoz jut azáltal, hogy eladta a feleslegessé vált 5 000 kibocsátási egységét az egységenként 20 eurós piaci áron. Ez azt jelenti, hogy a kibocsátási egységek eladásával teljes mértékben fedezni tudja a csökkentés költségét, míg ha nem lenne kibocsátáskereskedelmi rendszer, 50 000 euró nettó költség terhelte volna (feltéve, hogy ebben az esetben csak a szükséges 5 000 tonnával mérsékelte volna a kibocsátásait).

A B cég 100 000 eurót fordít az 5 000 kibocsátási egység megvásárlására egységenként 20 eurós áron. Ha nem létezne az ETS által kínált rugalmas megoldás, kibocsátásait 5 000 tonnával kellett volna csökkentenie, ami 150 000 euró költséggel járt volna.

A kibocsátáskereskedelem tehát összesen 100 000 euró költségmegtakarítást jelent a példában szereplő cégek számára. Mivel az A cég úgy döntött, hogy csökkenti kibocsátásait (ugyanis ez az olcsóbb lehetőség az ő esetében), a B cég által vásárolt kibocsátási egységek tényleges kibocsátáscsökkentést képviselnek annak ellenére, hogy a B vállalat nem csökkentette saját kibocsátásait.

Módosított rendszer 2013-tól

Egy 2008-ban elfogadott nagyszabású intézkedéscsomag részeként, amelynek célja az éghajlatváltozás visszaszorítása és a megújuló energia felhasználásának bővítése, az EU ETS jelentős módosítása lép életbe 2013. január 1-jével, a 3. fázis kezdetekor.

Ennek az átalakításnak köszönhetően, amelyet a rendszer működésének áttekintése előz meg annak kezdetéig visszamenőleg, az ETS azzá a kulcsfontosságú eszközzé fog válni, amelynek segítségével az EU elérheti célját, és az energiát igen hatékonyan felhasználó, alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátású gazdasággá válhat.

Az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy 2020-ra legalább az 1990-es szintek 20%-ával csökkenti összes kibocsátásait, illetve akár 30%-kal is, amennyiben más fejlett országok ehhez hasonló arányú csökkentésekre kötelezik magukat az új világméretű éghajlatvédelmi egyezmény keretében (lásd az **EU action against climate change: Leading global action to 2020 and beyond című tájékoztató füzetet**). Ezenkívül az EU azt is célul tűzte ki, hogy 2020-ra energiája 20%-át megújuló energiaforrásokból teremti elő, valamint az energiahatékonyság javítása révén energiafogyasztását 20%-kal az előrejelzések szerint várható szint alá csökkenti.

A 2013-tól működésbe lépő módosított EU ETS-ben jobban összehangolt szabályok lesznek érvényben, kiszámíthatóbban fog működni a piaci szereplők szempontjából, és nemzetközileg is hitelesebbnek fog számítani. A legfőbb változások az alábbiak:

- A rendszer hatáskörének szerény mértékű kibővítése (a légi közlekedés 2012-es bevonásán túl), amelynek nyomán egyes további ipari ágazatokra és üvegházhatású gázokra is ki fog terjedni, továbbá olyan létesítményekre, amelyek a CO₂-kibocsátások elkülönítésével, szállításával és geológiai tárolásával foglalkoznak.

- A kibocsátási egységek nemzeti szintű korlátozásán alapuló jelenlegi rendszer felváltása egy olyan közös, a kibocsátási egységek maximális mennyiségét meghatározó korlátozással, amely az EU egészére vonatkozik.
- A kibocsátási egységek maximális mennyiségének évenként 1,74% mértékű lineáris csökkentése 2020-ig és azon túl. Ez azt jelenti, hogy 2020-ra a kibocsátási egységek száma a 2005. évihez

képest 21%-kal alacsonyabb szintre csökken. A lineáris csökkentés előzetes bejelentésének köszönhetően a rendszer átláthatóvá és kiszámíthatóvá válik a piaci szereplők számára, ami nélkülözhetetlen a kibocsátáscsökkentésbe való beruházásokhoz.

- Folyamatos elmozdulás a kibocsátási egységek teljes árverésre bocsátása felé, amely a díjmentes kiosztáson alapuló jelenlegi rendszer helyébe fog lépni. 2013-tól a kibocsátási egységek legalább 50%-át árverésen kell majd megvásárolni, a cél pedig az, hogy 2027-re elérjük teljes árverésre bocsátásukat. Kivételes elbánásban részesülhetnek egyes nagy energiaigényű iparágak, amelyekkel kapcsolatban úgy ítélik meg a döntéshozók, hogy az összes kibocsátási egység megvásárlásának kényszere ártana nemzetközi versenyképességüknek.
- Jobban összehangolt szabályok a kibocsátások nyomon követésére, bejelentésére és ellenőrzésére vonatkozóan. Ezek javítani fogják a rendszer megbízhatóságát és hitelességét.
- Lehetőség arra, hogy az EU ETS-t harmadik országokban kötelezően alkalmazott korlátozó és kereskedelmi rendszerekkel ne csupán nemzeti szinten, hanem régiók vagy szövetségi államok szintjén is összekapcsolják.
- Harmonizált szabályok a harmadik országokban végrehajtott CDM- és JI-projektekéből származó szén-dioxid-kibocsátási egységek felhasználására vonatkozóan. E szabályokat úgy alakítják ki, hogy ösztönözzék a harmadik országokat a jövőben megkötendő világméretű éghajlatvédelmi egyezmény ratifikálására.
- Annak lehetővé tétele, hogy a tagállamok kivehessenek a rendszerből olyan kis létesítményeket, amelyek viszonylag kis mennyiségű CO₂-ot bocsátanak ki, feltéve, hogy e létesítményekre olyan egyéb intézkedések érvényesek, amelyek a rendszerrel egyenértékű hatást gyakorolnak azok kibocsátásainak alakulására.

Ezeket a változásokat az alábbi szakaszokban részletesebben is ismertetjük.

Mire terjed ki az EU ETS?

Míg a kibocsátáskereskedelembe elvileg számos gazdasági ágazatot, illetve üvegházhatású gázt be lehetne vonni, az EU ETS olyan kibocsátásokra összpontosít, amelyek igen pontosan mérhetőek, bejelenthetőek és ellenőrizhetőek. A 2005-től 2007-ig tartó első kereskedelmi időszakban a rendszer azokra a CO₂-kibocsátásokra terjedt ki, amelyek az áram- és hőfejlesztő ipar nagy kibocsátású létesítményeiből, valamint egyes nagy energiaigényű ipari ágazatokból származtak: tüzelőberendezésekből, kőolaj-finomítókból, kokszkemencékből, vas- és acélgyártó üzemekből, valamint cement-, üveg-, mész-, téglá-, kerámia-, cellulóz- és papírgyárakból.

A 2008 és 2012 közötti második kereskedelmi időszakban a salétromsav előállításánál keletkező dinitrogén-oxid kibocsátásaira is kiterjesztették. Ezenkívül 2008. január 1-jétől az EU ETS földrajzi kiterjedése túlnőtt az EU 27 tagállamán: immár magában foglalja Izlandot, Liechtensteint és Norvégiát is.

Egyes esetekben a termelési kapacitáson vagy a tényleges termelés mennyiségén alapuló méretküszöb határozza meg azt, hogy az ágazaton belül működő üzemek közül melyeknek kell részt venniük a rendszerben. Az ETS jelenleg mintegy 11 000, az EU területén működő létesítményre terjed ki, amelyek az EU teljes CO₂-kibocsátásának kb. 50 %-áért, teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásának pedig kb. 40 %-áért felelősek.

2012-től kezdve az EU ETS a polgári légi közlekedés által okozott CO₂-kibocsátásokra is ki fog terjedni. Ez azt jelenti, hogy a légitársaságoknak – függetlenül attól, hogy mely országban található székhelyük – elegendő kibocsátási egységgel kell rendelkezniük ahhoz, hogy fedezni tudják az EU-ba irányuló, innen induló, illetve az EU-n belüli járataik kibocsátásait. Az, hogy a kibocsátáskereskedelmet felhasználják a légi közlekedési ágazat gyorsan növekvő mennyiségű kibocsátásainak korlátok közé szorítására, teljesen összhangban áll az EU nemzetközi kötelezettségvállalásaival és azokkal a döntésekkel, amelyeket a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet 2004. évi közgyűlése fogadott el.

ETS kibocsátási egységek országonként, 2005–2012

Ország****	Kiotói célérték (% változás a bázisévhez képest)	2005 - 2007		2008 - 2012	
		Kiosztott CO ₂ kibocsátási egységek (millió tonna per év)	Részesedés az ETS-ből	Kiosztott CO ₂ kibocsátási egységek (millió tonna per év)	Részesedés az ETS-ből
Ausztria	-13 %*	33,0	1,4%	32,3	1,5%
Belgium	-7,5 %*	62,1	2,7%	58,0	2,8%
Bulgária	-8%	42,3**	1,8%	42,3***	2,0%
Ciprus	-	5,7	0,2%	5,2	0,3%
Cseh Köztársaság	-8%	97,6	4,2%	86,7	4,2%
Dánia	21 %*	33,5	1,4%	24,5	1,2%
Észtország	-8%	19	0,8%	11,8	0,6%
Finnország	0 %*	45,5	2,0%	37,6	1,8%
Franciaország	0 %*	156,5	6,8%	132,0	6,3%
Németország	-21 %*	499	21,7%	451,5	21,6%
Görögország	+25 %*	74,4	3,2%	68,3	3,3%
Magyarország	-6%	31,3	1,4%	19,5	0,9%
Írország	+13 %*	22,3	1,0%	22,3	1,1%
Olaszország	-6,5 %*	223,1	9,7%	201,6	9,7%
Lettország	-8%	4,6	0,2%	3,4	0,2%
Litvánia	-8%	12,3	0,5%	8,6	0,4%
Luxemburg	-28 %*	3,4	0,1%	2,5	0,1%
Málta	-	2,9	0,1%	2,1	0,1%
Hollandia	-6 %*	95,3	4,1%	86,3	4,1%
Lengyelország	-6%	239,1	10,4%	205,7	9,9%
Portugália	+27 %*	38,9	1,7%	34,8	1,7%
Románia	-8%	74,8**	3,2%	73,2	3,5%
Szlovákia	-8%	30,5	1,3%	32,5	1,6%
Szlovénia	-8%	8,8	0,4%	8,3	0,4%
Spanyolország	+15 %*	174,4	7,6%	152,2	7,3%
Svédország	+4 %*	22,9	1,0%	22,4	1,1%
Egyesült Királyság	-12 %*	245,3	10,7%	245,6	11,8%
Liechtenstein	-8%			0,2	0,0%
Norvégia	+1%			15,0	0,7%
Összesen		2298,5	100%	2086,50	100,0%

* A Kiotói Jegyzőkönyv értelmében az EU-15 (azon 15 ország csoportja, amelyek 2004 előtt az EU tagállamai voltak) kötelezettséget vállalt arra, hogy közös üvegházhatásúgáz-kibocsátásaikat 8%-kal egy kiválasztott bázisév (a legtöbb esetben 1990) szintje alá csökkentik a 2008–12 időszakban. Ezt a közös célkitűzést nemzeti célokká is átfogalmazták – amelyeket (*) jelöl – egy jogilag kötelező megállapodás keretében (2002/358/EK tanácsi határozat, 2002. április 25.). Arra a 12 tagállamra, amelyek az EU-hoz 2004 és 2007 között csatlakoztak, saját kötelező nemzeti célértékek vonatkoznak a Kiotói Jegyzőkönyvben, kivéve Ciprust és Máltát, amelyekre nem vonatkozik ilyen célkitűzés.

** Csak 2007-re

*** Ideiglenes

**** Izland része az EU ETS-nek, de jelenleg egyetlen létesítménye sem vesz részt benne.

2013-tól kezdve az EU ETS hatásköre tovább bővül, és a következőkre is kiterjed: olyan létesítmények, amelyek a kibocsátott üvegházhatású gázok elkülönítésével, szállításával és geológiai tárolásával foglalkoznak; a petrokémiai, ammónia- és alumíniumipari ágazatok CO₂-kibocsátásai; a salétromsav, az adipinsav és a glioxilsav előállításánál keletkező dinitrogén-oxid-kibocsátások; valamint az alumíniumgyártás során keletkező perfluor-karbon-kibocsátások.

Ugyanakkor az a lehetőség is meg fog nyílni a kormányzatok előtt, hogy kivehetnek az EU ETS-ből egyes kis létesítményeket, amennyiben olyan egyéb intézkedések vannak érvényben, amelyek nyomán ezek kibocsátásában azzal egyenértékű csökkenés áll be, mint ami a rendszer hatására következne be.

A várakozások szerint e hatáskört érintő változások további 120-130 millió tonna CO₂-dal egyenértékű kibocsátást vonnak majd be a rendszerbe évente, így az EU teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásának az EU ETS által lefedett hányada kb. 40%-ról 43%-ra fog emelkedni.

Nemzeti kiosztási tervek

A tagállamok nemzeti kiosztási terveinek (NAP) objektív és átlátható kritériumokon kell alapulniuk, ebbe beleértve az EU ETS-t létrehozó jogi keretrendszerben lefektetett közös szabályokat is. E szabályok közül a legfontosabbak a következők:

- A kiosztási tervnek tükröznie kell a tagállam kiotói célkitűzését, valamint azt, hogy ténylegesen, illetve a tervek szerint hogyan halad azok elérése felé. A lényeg a kiosztott kibocsátási egységek összmenyisége. Ha túl sok kibocsátási egységet osztanak ki, ez azt jelentené, hogy a kibocsátások csökkentése érdekében nagyobb erőfeszítésekre volna szükség olyan gazdasági ágazatokban, amelyekre az EU ETS nem terjed ki, és ez esetleg kevésbé költséghatékony megoldásokkal járna.
- Amikor egy adott létesítmény részére kiosztják a kibocsátási egységeket, figyelembe kell venni azt is, hogy az milyen mértékben képes csökkenteni az egyes tevékenységeiből származó kibocsátásokat, valamint nem szabad több egységet kapnia, mint amennyire várhatóan szüksége lesz.
- Amennyiben egyes tagállamok fel akarnak használni CDM- és JI-egységeket, hogy ezekkel segítsék nemzeti kibocsátási céljaik elérését, ezeknek a terveknek biztosítani kell a megfelelő alapját, így például az egységek vásárlására költségvetési eszközöket kell elkülöníteni.

Az Európai Bizottság konkrét iránymutatásokat tett közzé azzal kapcsolatban, hogy a tagállamok miként alkalmazzák e szabályokat az első² és a második³ kereskedelmi időszakban.

² COM(2003) 830 bizottsági közlemény

³ COM(2005) 703 végleges bizottsági közlemény

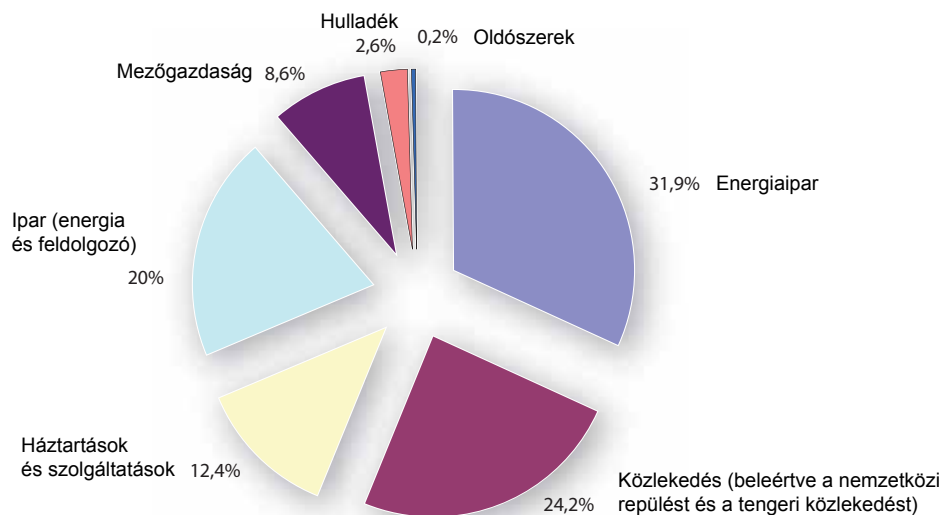
A Bizottság e szabályok, valamint az állami támogatásokra és a versenyre vonatkozó uniós szabályozás alapján értékelte az NAP-kat, és sok esetben változtatásokat írt elő, különösen a kibocsátási egységek összmenységének csökkentésére vonatkozóan.

A 2005-ös ellenőrzött kibocsátási adatok alapján, amelyeket az EU ETS nyomon követési, bejelentési és ellenőrzési követelményeinek megfelelően gyűjtöttek össze – első ízben váltak elérhetővé ilyen tárgyú adatok –, a Bizottság szigorúan kezelte a 2008–2012 időszakra vonatkozó NAP-kat annak érdekében, hogy a tagállamok biztosan elérjék a számukra kijelölt kiotói célkitűzéseket. A 2. fázisban a kibocsátási egységek összmenysége úgy csökkent, hogy 6,5%-kal alacsonyabb legyen a 2005. évi kibocsátások szintjénél.

Miután az Európai Bizottság jóváhagy egy nemzeti tervet, a kibocsátási egységek összmenységét már nem lehet megváltoztatni; ha pedig a tagállam véglegesítette a kiosztását, az egyes létesítményeknek kiosztott kibocsátási egységekhez sem lehet már nyúlni.

Az EU-27 összesített üvegházhatásúgáz-kibocsátásai ágazatonként, 2007

Kibocsátási egységek kiosztása 2013-tól

Az EU ETS 2013-ban életbe lépő módosítása nyomán a jelenlegi rendszer helyébe – miszerint 27 különálló nemzeti korlátozást az egyes nemzeti kiosztási terveknek (NAP) megfelelően valósítanak meg – közös, az EU egészére érvényes korlátozás fog lépni a kibocsátási egységek tekintetében.

Az EU ETS 1. fázisában szerzett tapasztalatok alapján ez az összehangoltabb megközelítés megbízhatóbban garantálja, hogy az EU teljesíti az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2020-ig történő csökkentésére vonatkozó célkitűzéseit. Emellett várhatóan hatékonyabban biztosítja azt is, hogy a céloknak való megfelelés költsége a lehető legalacsonyabb legyen.

A kibocsátási egységekre vonatkozó közös EU-szintű korlátozásnak olyan mértékűnek kell lennie, ami egyszerre költséghatékony és a kibocsátáscsökkentési célok elérésével is összhangban áll.

A korlátozás a 2008 és 2012 közötti időszak félidejekor lép életbe, és évente lineárisan 1,74%-kal csökken 2020-ig, illetve azon túl is. Ez azt jelenti, hogy 2020-ra a rendelkezésre álló kibocsátási egységek mennyisége 21%-kal lesz kevesebb az ellenőrzött kibocsátások 2005-ös szintjénél, tehát igen jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy az EU teljesíteni tudja az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó átfogó céljait abban az évben.

Azáltal, hogy sok évre előre világosan bejelentik, milyen mértékben és gyakorisággal csökken a korlátozás, a piaci szereplők hosszú távú rálátást kapnak a rendszerre, és biztosítottá válik az a kiszámíthatóság, amely nélkülözhetetlen a kibocsátáscsökkentésbe való beruházásokról hozott döntésekhez.

2013-tól az árverésre bocsátás lesz a kibocsátási egységek kiosztásának alapvető elve, a jelenlegi rendszer helyett, amelyben a kormányzatok a kibocsátási egységek hatalmas többségét ingyen osztják szét. Ez a változás azzal függ össze, hogy az árverésre bocsátás erősebben ösztönzi a vállalkozásokat a kibocsátások mielőbbi csökkentésére, emellett jobban összhangban áll a „szennyező fizet” elvével, valamint fokozza az EU ETS hatékonyságát, átláthatóságát és egyszerűségét is.

Az áramtermelő ágazat elvileg 2013-tól kezdve kénytelen lesz az összes kibocsátási egységét megvásárolni, ugyanis a tapasztalatok szerint az áramfejlesztők még akkor is át tudták háritani a kibocsátási egységek elvi költségét a vásárlóikra, amikor azokat ingyen kapták. Mindazonáltal bizonyos feltételek mellett egyes tagállamok lehetőséget kapnak arra, hogy átmenetileg felmentsenek már működő erőműveket e szabály alól. 2013-ban még ingyen kínálhatják az ilyen erőművek részére a kibocsátási egységeik 70%-át, de ezt az arányt 2020-ig fokozatosan a nulla szintre kell csökkenteni.

2013-tól a kibocsátott üvegházhatású gázok elkülönítésével, szállításával és geológiai tárolásával foglalkozó létesítményeknek szintén meg kell vásárolniuk az összes kibocsátási egységüket, azonban a tárolt kibocsátásokat nem kell kibocsátási egységekkel kiváltaniuk.

A többi ágazat folyamatosan fog átállni az árverezésre; 2013-ban kezdetben a kibocsátási egységek 20%-át bocsátják árverésre, majd az arány 2020-ig 70%-ra fog emelkedni, és a tervek szerint 2027-re térünk át a teljes árverezésre. Azonban az árverésre bocsátás elve alól felmenthetők egyes nagy

energiaigényű iparágak, amelyekkel kapcsolatban úgy ítélik meg a döntéshozók, hogy az veszélybe sodorná versenyképességüket (lásd alább a bekeretezett részt).

Mivel az EU ETS-ben az energiafejlesztés igen jelentős súllyal szerepel, becslések szerint 2013-ra az összes kibocsátás több mint 50%-ával árverésen fognak kereskedni.

Az árveréseket a nemzeti kormányzatok rendezik, de ezeken minden, az EU területéről érkező vásárló részt vehet. A Bizottság 2010. június 30-ig el fogja fogadni az árverések szerkezetéről és megvalósításáról szóló szabályokat, amelyek biztosítják azok nyitott, átlátható, nem diszkriminatív lebonyolítását.

Az árverésre bocsátandó kibocsátási egységek 88%-át annak függvényében fogják szétosztani a tagállamok között, hogy az EU ETS körébe eső létesítményeik milyen arányban vették ki részüket a 2005-ben mért, ellenőrzött kibocsátásokból. 10%-ot a legkevésbé gazdag tagállamok között osztanak szét olyan kiegészítő jövedelemforrásként, amelynek segítségével beruházhatnak a gazdaságuk szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésébe és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásba. A maradék 2%-ot „kiotói jutalomként” azon tagállamok között osztják szét, amelyek 2005-ig a Kiotói Jegyzőkönyvben meghatározott bázisév szintjének legalább 20%-ával már mérsékeltek az üvegházhatású gázok kibocsátását (Bulgária, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia).

Becslések szerint az árverezésből származó bevétel 2020-ra EU-szerte összesen évi 30-50 milliárd eurót tehet majd ki, a szén-dioxid áratól függően. A kormányzatok megegyeztek abban, hogy lehetőség szerint e bevételnek legalább 50%-át az éghajlatváltozás leküzdésére fordítják, mind Európában, mind a fejlődő országokban.

A „szén-dioxid-szivárgás” megelőzése

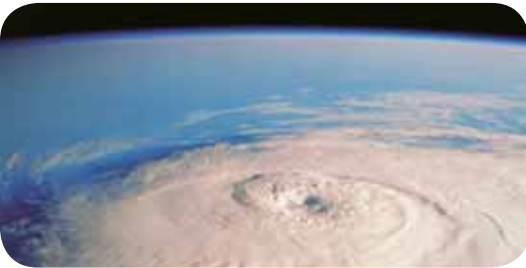
A kibocsátási egységek árverésen való megvásárlása alól kivételt élvezhetnek egyes nagy energiaigényű iparágak, ha úgy ítélik meg a döntéshozók, hogy ezek versenyképessége veszélybe kerülne a világ más részein érvényben levő lazább kibocsátási korlátozások miatt.

Ez a helyzet előállhat például akkor, ha nem sikerülne kielégítő világméretű éghajlatvédelmi egyezményben megállapodni, vagy egyes harmadik országok úgy döntenének, hogy nem tartják be azt. E fejlemények arra csábíthatják az európai székhelyű ipari cégeket, hogy olyan környezetbe helyezték át tevékenységüket, ahol a szén-dioxid-kibocsátás jogi szabályozása kevésbé szigorú; ennek következtében európai állások vesznének el, és az üvegházhatású gázok világméretű kibocsátása növekedne. Ezt a jelenséget hívják „szén-dioxid-szivárgásnak”.

Annak érdekében, hogy ezt megelőzzük, a szén-dioxid-szivárgás által jelentős mértékben fenyegetett, nagy energiaigényű ágazatokban és alágazatokban működő vállalatok lehetőséget kapnak arra, hogy az összes kibocsátási egységükhöz továbbra is ingyen jussanak hozzá, azzal a feltétellel, hogy a kibocsátások csökkentésére a rendelkezésre álló leghatékonyabb technológiát alkalmazzák.

A Bizottság 2009 végére fogja meghatározni a potenciálisan veszélyeztetett ágazatokat és alágazatokat egy megállapodásban rögzített kritériumrendszer alapján. A Bizottság ezután újra ki fogja értékelni a helyzetet az új világméretű éghajlati egyezmény fényében, és javaslatot tesz az esetleg szükségesnek ítélt kiigazításokra. E javaslatok között szerepelhet például olyan, hogy módosítsák az ágazatok számára díjmentesen rendelkezésre bocsátott kibocsátási egységek hányadát, vagy terjesszék ki az EU ETS-t azon termékek importőrjeire, amelyek versenyben állnak a szén-dioxid-szivárgás által veszélyeztetettnek ítélt európai ágazatok termékeivel.

A szabályozás betartásának biztosítása

Ahogy ez várható egy olyan piac alapú eszközzel kapcsolatban, amely árat rendel a szén-dioxidhoz, az EU ETS egy olyan megbízható eszközrendszer is tartalmaz, amely biztosítja a szabályok betartását, és emellett központi szerepet kínál a gazdasági ösztönzéseknek is.

Minden naptári évet követően a létesítményeknek le kell adniuk annyi kibocsátási egységet, amennyi megfelel az adott évi ellenőrzött CO₂-kibocsátásuknak. Ezek a kibocsátási egységek ezután törlésre kerülnek, tehát nem használhatók fel ismételt. Azok a létesítmények, amelyeknek maradt felhasználatlan kibocsátási egységük, eladhatják vagy későbbi felhasználás céljából megőrizhetik azokat.

Azok a létesítmények, amelyek nem adnak le annyi kibocsátási egységet, amivel fedezni tudnák az előző évi kibocsátásaikat, büntetést kapnak. A következő év során további kibocsátási egységeket kell beszerezniük, amelyekkel ki tudják egyenlíteni a hiányt, nevük nyilvánosságra hozatala révén pellengérré állítják őket, valamint a megengedetten felül minden egyes tonna CO₂-ért visszatartó bírságot kell fizetniük. Az eredetileg tonnánként 40 euróban megállapított bírság jelenleg már tonnánként 100 euróra emelkedett. 2013-tól kezdve a bírság az euróövezet (az eurót saját fizetőeszközükként használó uniós tagállamok csoportja) éves inflációs rátáját fogja követni.

Egyes tagállamok további, nemzeti szintű visszatartó szankciókat is meghatároztak az EU ETS szabályainak esetleges megsértése esetére.

A kibocsátások nyomon követése, bejelentése és ellenőrzése

Az EU ETS hatáskörébe eső valamennyi létesítménynek a területileg illetékes hatóságtól engedélyt kell kérnie a Kiotói Jegyzőkönyv keretében ellenőrzött hat üvegházhatású gáz mindegyikére. Az engedély kiadásának egyik feltétele, hogy a működtető képes legyen az üzem kibocsátásainak nyomon követésére és bejelentésére. Az engedély nem azonos a kibocsátási egységgel: az engedély kijelöli az adott létesítmény esetében a kibocsátás nyomon követésére és bejelentésére vonatkozó követelményeket, míg kibocsátási egységnek a rendszer keretében adható-vehető egységeket hívjuk.

A működtetőknek minden naptári évet követően be kell jelenteniük az EU ETS körébe tartozó üvegházhatású gázok általuk termelt kibocsátásait. Az Európai Bizottság kiadott egy nyomon követési és bejelentési iránymutatásokból álló csomagot,⁴ amelyekhez az érintetteknek igazodniuk kell.

A jelentéseket egy független ellenőrnek is meg kell vizsgálnia az ETS-re vonatkozó jogszabályokban lefektetett kritériumok alapján, majd nyilvánosságra kell hozni azokat. Azon működtetők, akik az előző évre vonatkozóan az ellenőrzés során nem kielégítőnek ítélt jelentést készítettek, nem adhatnak el kibocsátási egységeket mindaddig, amíg egy ellenőr nem hagyja jóvá módosított jelentésüket.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy fennállnak bizonyos eltérések a tagállamok nyomon követési, bejelentési és ellenőrzési gyakorlatában. Annak érdekében, hogy ezt a problémát kezeljék, és ezáltal megerősítsék az EU ETS működését és hitelességét, a jelenleg érvényes iránymutatásokat 2013-tól harmonizált szabályozás váltja fel. Az ellenőrök szempontjából előnyös változás, hogy olyan akkreditációt szerezhetnek majd, amely az EU valamennyi tagállamában érvényes lesz.

Az ügyletekről készült nyilvántartások

A kibocsátási egységeket nem nyomtatják ki, hanem a tagállamok által létrehozott elektronikus nyilvántartásokban szereplő számlákon tárolják. Az Európai Bizottság jogszabályok útján olyan szabványosított, biztonságos, az ENSZ adatcsereszabványain alapuló nyilvántartó rendszert hozott létre, amely nyomon követi a kibocsátási egységek kiadását, tulajdonlását, átruházását és törlését. A rendszerben a CDM- és JI-projektekből származó egységeknek az uniós rendszeren belüli nyomon követését és felhasználását lehetővé tevő eszközök is szerepelnek.

A nyilvántartási rendszer hasonlít egy olyan banki rendszerre, amely számlák révén nyomon követi, hogy kinek a tulajdonában van a pénz, de nem foglalkozik azokkal az ügyletekkel, amelyek során a pénz gazdát cserél.

A nyilvántartások rendszerét az EU szintjén egy központi adminisztrátor felügyeli, aki egy független ügyletnyilvántartáson keresztül minden ügyletet ellenőriz, hogy történt-e bármilyen szabálytalanság. Amennyiben észlel szabálytalanságokat, az ügylet nem véglegesíthető mindaddig, amíg ki nem javították azokat.

Az uniós nyilvántartó rendszer össze van kapcsolva a Kiotói Jegyzőkönyv keretében használt nemzetközi nyilvántartó rendszerrel.

A kereskedelem a gyakorlatban

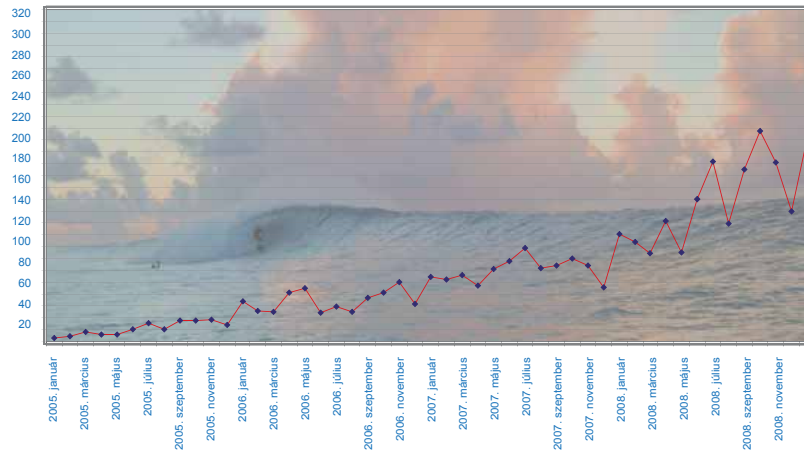
Az EU ETS jogi keretrendszere nem rendelkezik arról, hogy a kibocsátási egységek adásvételének miként és hol kell történnie. A cégek és az egyéb piaci szereplők kereskedhetnek közvetlenül egymással, igénybe vehetik az Európában működő számos szervezett piac egyikét, illetve megbízhatnak egyet azok közül a közvetítők közül is, akik megjelentek, hogy kiaknázzák ezt az új piacot.

A kibocsátási egységek árát a kínálat és a kereslet határozza meg. A kibocsátási egységek piaca jelentős fejlődésen ment keresztül. A rendszer működésének első évében, 2005-ben, legalább 362 millió kibocsátási egység (tonna CO₂) adásvételére került sor, ezek értéke kb. 7,2 milliárd euró volt. A kereskedelem volumene 2006-ban 1 milliárd kibocsátási egységre, 2007-ben 1,6 milliárdra, majd 2008-ban közel 3,1 milliárdra emelkedett a Point Carbon, egy tanácsadó szervezet szerint, amely a szén-dioxid-piac nyomon követésével és elemzésével foglalkozik. Az Európában folytatott kereskedelem a CO₂-kibocsátási egységek világméretű forgalmának mintegy 73 %-át tette ki, amelynek összértéke 2008-ban 92,4 milliárd euró volt.

Az EU ETS tehát a világ szén-dioxid-piacának motorjává vált, és igen erős eszközt képvisel az üvegházhatású gázok kibocsátásának költséghatékony csökkentése terén.

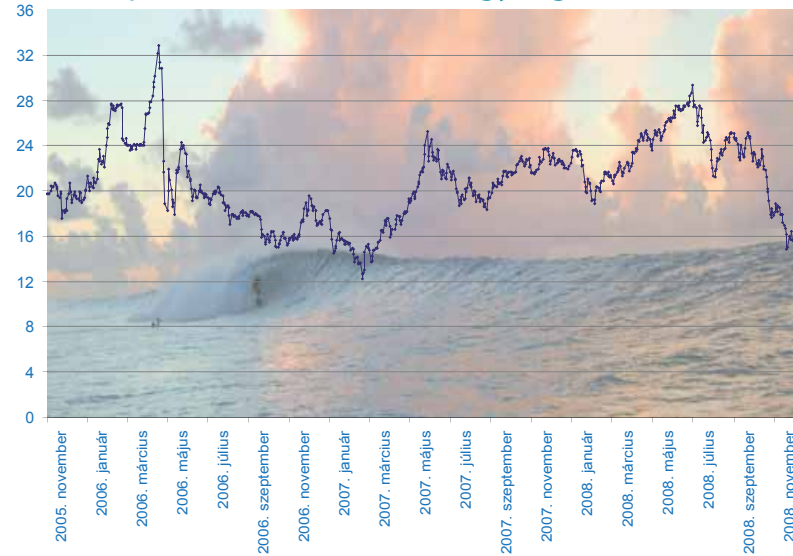
Az európai uniós kibocsátási egységek kereskedelmének volumene⁵

Kereskedett mennyiség (millió tonna)

Az európai uniós kibocsátási egységek ára⁶

Ár per kibocsátási egység (€)

⁵ Azt a mennyiséget jelzi, amely a szervezett piacokon és „a pultok felett” került eladásra, de nem tartalmazza az ETS alá eső vállalatok közötti közvetlen kereskedelmet

⁶ 2008-as kibocsátási egységek

A harmadik országok kibocsátási egységei iránti kereslet bővítése

A tiszta fejlesztési mechanizmus (CDM) és a közös megvalósítási (JI) eszköz lehetővé teszi, hogy harmadik országokban végrehajtott kibocsátáscsökkentési projektekbe is beruházhassanak azok a fejlett országok, amelyekre a Kiotói Jegyzőkönyv értelmében kötelező kibocsátáscsökkentési, illetve -korlátozási célok vonatkoznak. Az e projektek által létrehozott kibocsátási egységeket megvásárolhatják az EU ETS körébe eső vállalatok, és ezekkel ugyanúgy fedezhetik kibocsátásaik egy részét, mint a kibocsátási egységekkel.

A CDM a fejlődő országokban működő projektekre terjed ki. A csökkentések révén lehetőség nyílna a hitelesített kibocsátáscsökkentéseknek (CER) hívott egységek megszerzésére. A JI olyan országokban működő projektekre vonatkozik, amelyek vállalták a Kiotói Jegyzőkönyv keretében, hogy teljesítenek egy kibocsátási célt, azaz iparilag fejlett és átalakuló gazdaságú országokban működőkre. A JI-projektek révén úgynevezett kibocsátáscsökkentési egységek (ERU) szerezhetők.

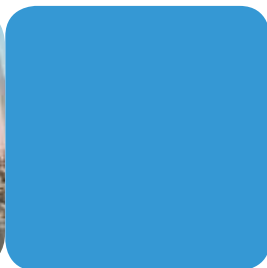
Az EU ETS az első olyan kereskedelmi rendszer a világon, amely elismeri a legtöbb ilyen kreditet, és a kibocsátási egységekkel azonos értékűként kezeli azokat (1 EUA = 1 CER = 1 ERU), valamint megengedi, hogy a rendszeren belül kereskedjenek azokkal.⁷

Valamennyi egység elfogadására lehetőség van, kivéve a nukleáris létesítményekből, földterület használatából, annak megváltoztatásából, valamint erdészeti tevékenységekből származó egységeket.

Annak köszönhetően, hogy az EU ETS három évvel a Jegyzőkönyv első kötelezettségvállalási időszaka (2008–2012) előtt életbe lépett, a befektetők kellő biztonságot élvezhetnek a CDM- és JI-projektek gyorsan kibontakozó piacán. Ez ösztönözte az ilyen jellegű projektekbe történő további beruházásokat is, és így előmozdította a környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiák átadását, ami segíti a projekteket befogadó országokat a fenntartható fejlődésre vonatkozó célkitűzéseik megvalósításában.

⁷ 2004/101/EK irányelv

Az EU ETS-ben részt vevő uniós cégek számára a CDM- és JI-egységek elismerése bővíti a kibocsátásaik csökkentése céljából rendelkezésükre álló lehetőségek körét, javítja a piac likviditását, valamint potenciálisan a kibocsátási egységek árának csökkenését eredményezheti, így csökkenhetnek az előírások betartásához szükséges kiadások.

A kibocsátási egységek iránt mutatkozó erős kereslet miatt az európai bankok és egyéb pénzügyi intézmények – állami és magánkézben lévők egyaránt – úgy döntöttek, hogy bekapcsolódnak a kibocsátáscsökkentést ígérő projektek finanszírozásába. Emellett számos nemzetközi szén-dioxid-alapot is létrehoztak.

A 2008 és 2012 közötti 2. fázisban az EU ETS-ben részt vevő vállalkozások összesen kb. 1,4 milliárd tonna CO₂-ról szóló kibocsátási egységet vásárolhatnak – évente átlagosan 280 millió tonnát –, és ennek segítségével kiválthatják kibocsátásaikat. (Ezenkívül több uniós kormány úgy tervezi, hogy összesen további 550 millió tonna CO₂-ról szóló kibocsátási egységet vásárol, hogy ezzel hozzájáruljon kiotói kötelezettségeinek teljesítéséhez, és ezekre a beszerzésekre a költségvetésekben kb. 2,9 milliárd eurót különítettek el. A kibocsátási egységek ilyen jellegű használata az UNFCCC aláíró felei között 2001-ben, Marrákesben született megegyezés értelmében kiegészítheti a kibocsátások korlátozását célzó belső intézkedéseiket.)

2013-tól kezdve a kibocsátási egységek felhasználására vonatkozó szabályok attól fognak függni, hogy a 2012 utáni időszakra vonatkozóan megkötötték-e egy kielégítő nemzetközi éghajlatvédelmi egyezmény. Míg erre sor nem kerül, a működtetők átvihetik a 3. fázisra a 2. fázisban fel nem használt valamennyi kibocsátási egységet, valamint egy korlátozott további mennyiséget. Ez összességében azt eredményezi, hogy a kibocsátási egységek felhasználása az EU 2008 és 2020 között végrehajtandó kibocsátáscsökkentésének legfeljebb 50%-át teheti ki.

Amint sikerül megkötni egy megfelelő nemzetközi egyezményt, a Bizottság javaslatot tehet arra, hogy további kibocsátási egységek is elérhetővé váljanak, valamint felhasználásra kerülhessenek az egyezmény keretében esetleg létrehozott új típusú projekt egységek vagy egyéb mechanizmusok. 2013 januárjától kezdve azonban csak olyan kibocsátási egységek lesznek felhasználhatóak az EU ETS-ben, amelyek az új egyezményt ratifikáló harmadik országokból származnak, illetve a Bizottság által jóváhagyott új típusú projektekhez kapcsolódnak.

Összekapcsolódás egyéb kibocsátáskereskedelmi rendszerekkel

Az EU szerint a hatékony világméretű szén-dioxid-piac kulcsszerepet játszik majd abban, hogy költséghatékony módon végre lehessen hajtani a 2012 utáni időszakról szóló éghajlati egyezmény értelmében szükségessé váló kibocsátáscsökkentéseket. E globális piac kiépítéséhez szükség lesz az országos szén-dioxid-piacok összekapcsolására.

Az EU ETS-t 2008 elejétől kezdve már kiterjesztették Izlandra, Liechtensteinre és Norvégiára, valamint kész kapcsolatba lépni más, vele összeegyeztethető, korlátozáson és kereskedelmen alapuló kötelező rendszerekkel, amelyek nem ássák alá környezetvédelmi hitelességét. E folyamat támogatását fogja segíteni a 2007-ben alakult International Carbon Action Partnership (nemzetközi partnerség a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését célzó fellépésért),⁸ amelynek az Európai Bizottság és az EU több tagállama is alapító tagja.

Az EU azt szeretné elérni, hogy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) tagállamai között 2015-re létrejöjjön egy szén-dioxid-piac, majd ezt kb. 2020-tól kezdve ki tudják terjeszteni a nagy felemelkedő gazdaságokra is. A Svájcban, Új-Zélandon, valamint az USA északkeleti szövetségi államaiban létrejött, vállalatok szintjén működő korlátozó és kereskedelmi rendszerek, az ilyen jellegű rendszerek létrehozására Japánban, Ausztráliában és Kaliforniában kidolgozott tervek, továbbá az a tény, hogy az USA-ban felmerült egy szövetségi szintű rendszer megalkotásának gondolata, mind öröndetes fejlemény ebben az összefüggésben.

Annak érdekében, hogy támogassa a korlátozáson és kereskedelmen alapuló rendszereket szerte a világon, az EU valamennyi érdeklődő féllel és érintettel megosztja az EU ETS-sel kapcsolatban gyűjtött tapasztalatokat, valamint a független nyomon követés és értékelés eredményeit.

⁸ www.icapcarbonaction.com

Európai Bizottság

Az EU fellépése az éghajlatváltozás ellen
Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere

Luxemburg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala

2009 – 23 oldal – 21 x 21 cm

ISBN 978-92-79-13404-3

doi 10.2779/81958

Ez a kiadvány ingyenesen rendelkezésre áll, amíg a készlet tart, a következő címen:

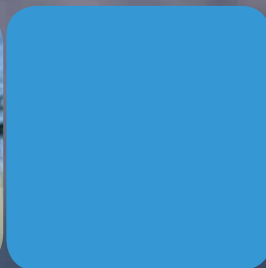
Európai Bizottság

Környezetvédelmi Főigazgatóság

Tájékoztatási Központ (BU-9 – 0/11)

B-1049 Brüsszel

<http://www.bookshop.europa.eu>

A fotók tulajdonosai:
Borító: Digital Vision; EC; PhotoDisc ; Deutsche Börse; EC,
Első borító belső oldala: EC ;Digital Vision; Deutsche Börse
3. o.: Deutsche Börse; EC; Digital Vision
4. o.: Digital Vision; PhotoDisc
5. o.: PhotoDisc
6. o.: PhotoDisc
7. o.: Digital Vision
8. o.: Lahoti/boerse-stuttgart AG ;EC; PhotoDisc; EC/St Maur Sheil Michael, 1993
9. o.: Digital Vision
10. o.: Photodisc
11. o.: Digital Vision; Lahoti/boerse-stuttgart AG
12. o.: Digital Vision; EC
13. o.: Lahoti/boerse-stuttgart AG; PhotoDisc
14. o.: Digital Vision
15. o.: PhotoDisc
15. o.: PhotoDisc; Digital Vision
16. o.: Lahoti/boerse-stuttgart AG; Corbis corp.
17. o.: Photodisc
18. o.: PhotoDisc
19. o.: PhotoDisc; Lahoti/boerse-stuttgart AG
20. o.: Photodisc
21.o.: Photodisc
23. o.: EC
Hátsó borító belső oldala: EC, Digital Vision; EC/St Maur Sheil Michael, 1993
Hátsó borító: Digital Vision; PhotoDisc; EC/G. Barton

KH-78-09-568-HU-C

Kiadóhivatal

ISBN 978-92-79-13404-3

9 789279 134043